

Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros Decretalium, Tomus ...

In Librum IV. Decretalium, per viginti, & unum Titulos distributum, De
Sponsalibus, Et Matrimoniis, eorumque impedimentis, ac dispensationibus,

...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1702

§. 8. An, qui post prima Sponsalia contraxit de futuro cum alia, obligetur
ex his, si prima cessent?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73058](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73058)

& sic putat, quòd, licet non teneat principale, teneat tamen accessorium. Deinde in cit. c. Cum contingat, habes, quòd juramentum præstitum super actu, à lege infirmato principaliter favore jurantis, necessario sit observandum: ergo valet juramentum, licet non valeat principale, seu actus, cui adjicitur.

270. Resp. quandoque actus, cui roborando accedit juramentum, est de re iniqua, & illicita jure naturali, vel divino, nec actum, nec juramentum valere; c. Quanto, de Jurejurand. sic enim jurans manifestè obligaretur ad peccatum; contrahere autem cum secunda, contra fidem datam primæ, est res iniqua, & illicita jure naturali, & divino: ergo sicut non valent secunda Sponsalia, sic nec valet juramentum illis accessorium. Deinde certum videtur, non tenere juramentum accessorium, ubi nullo jure tenet principale; sed in dato casu secunda Sponsalia nullo jure tenent; ergo nec juramentum. Accedit, quòd neque tunc juramentum, licetè servari (consequentè valere) possit, quando contra Canonica statuta, illicitis passionibus informatur, ut expressè dicitur in c. Cum contingat. 13. de foro competente.

Quare datà majori. N. min. Nam clari juris est, ut ait glossa in cit. c. Cum contingat, quòd, si contractus non tenet, vel pactum, juramentum de observando ipsum contractum, vel pactum, non teneat, neque obliget, ut etiam dicitur L. non dubium C. de Legib. Nam juramentum non est vinculum iniquitatis. c. Cum inter cetera. 22. q. 4. & c. Quanto, de Jurejurand. quòd saltem verum est, quando pactum, servari non potest sine peccato, prout contingit in præsentì. Hinc,

271. Ad c. Debitores. Resp. cum gloss. ibid. V. Reddere juramentum; Cum in eo casu, aliquo modo licetè observabile sit juramentum (nam solvere usuras, non est peccatum, aliàs qui jurarunt se soluturos, non compellerentur c. si peccatum. 22. q. 1. licet peccet, qui eas recipit) non est mirum, quòd jurans, solvere debeat, licet alter sine peccato non recipiat, cum fieri possit, quòd in eodem facto unus peccet, alter non, ut notat ibid. gl. cit. ex c. Proposito 32. q. 5. Nam mulier violentè oppressa, toto animo renitens, non peccat pec-

cante oppressore. Deinde valdè probabile est, in eo casu, usuras non esse solvendas ex obligatione, saltem absolute; nec ad hoc cogendum, nisi solùm ex suppositione, quòd non petat solvi à juramento, ut not. gloss. V. cogendi sunt, nimirum vel non agendo contra Creditorem, ut à juramento, solvendi usuras, Debitorem liberet, eas non exigendo; vel non opponendo exceptionem injustitiæ, quam Creditor exigendo facit; licet oppositum teneat Pirhing. de Jurejurand. n. 64. volens ante solutionem Debitori non competere actionem, vel exceptionem, sed immeritò, cum clara sit injustitia Creditoris in exigendo. Quare in dato casu non probatur, valere Sponsalia secunda in vim juramenti, esto non valeant in vim contractus.

Sed nec probatur, simpliciter valere juramentum præstitum super actu, à lege infirmato. i. si actus est nullus jure naturali, vel divino, ut constat ex dictis, deinde, cum est nullus jure Canonico, non innitente præsumptioni falsæ, ut supra ostensum est. Denique etiam in casu, quo est nullus jure civili directè ac principaliter bonum commune respiciente, ex communi regula, quòd cadente principali corruat etiam accessorium. Neque hoc infringitur ex eo, quòd dicitur in c. Cum contingat. Nam ibi nullitas consensus, quam præstat mulier in alienationem rerum dotalium, jure civili inducta est principaliter in favorem mulierum, cui favori renunciare præsumitur, quando contra favorem sibi concessum, consensum suum roborat per appositum juramentum. Unde sic potius est per se stans, quàm accedens actui, lege infirmato, ut bene in simili notat Pirhing. de jurejurand. n. 64. in fin.

§. 8.

An, qui post prima Sponsalia contraxit de futuro cum alia, obligetur ex his, si prima cessent?

Affirmativam sequitur Rebellus l. 4. 273. q. 8. f. 8. concl. 4. & alii. Quia Sponsalia, relata in tempus, quo priora Sponsalia soluta sunt, non continent promissionem rei illicitæ, nec sunt contra datam fidem primæ. Hoc existimo verum, si con-

contractus secundus expressè promissionem suam referat in tempus, quo non extat obligatio primorum Sponsalium; secus, si contrahat purè. Nam tunc non tenetur, durante valore primorum Sponsalium, ut per se patet; non etiam eo sublato, quia promissio illa absoluta, dum facta est, fuit nulla; & sublato valore primorum Sponsalium, eadem est: ergo sicut prius, ita nec post, ex illis obligatur. Aliàs invalidè Religionem professus, ob defectum ætatis; aut invalidè ordinatus ex defectu necessariæ dispositionis, cessante tali defectu, ex vi talis professionis teneretur ad Religionem, aut ex vi prioris absolutæ ordinationis maneretur ordinatus; ita Castropal. *de spons. D. 1. p. 22. n. 4.* Sanchez *l. 1. hic D. 50. n. 6.* & alii.

274. Dices: licet conjugatus, in præjudicium Uxoris professus, vi talis professionis non obligetur ad Religionem, ac in præjudicium Uxoris; tamen obligatur in suum præjudicium, ad non petendum debitum; & soluto matrimonio, ad servandam castitatem, ut dicitur in c. *Quidam, de Convers. Conjugat.* ergo similiter valebunt posteriora Sponsalia, in quantum non redundant in præjudicium priorum, ut nimirum solutis ex iusta causa prioribus, teneatur, in vi posteriorum. Resp. dato ant. N. consequ. quia professus statim in principio poterat se obligare ad non petendum debitum, & servandam castitatem sine præjudicio Uxoris; & voluisse obligare se sic præsumitur, ut si non valeret, ut professio; valeret, ut votum: si tamen hæc præsumptio in re falsa foret, in foro conscientie non haberet locum ea dispositio c. *Quidam*; at quòd Sponsus in contractu Sponsalium posteriorum similiter voluerit se obligare in præjudicium, non habetur ex ulla juris præsumptione; nec, obice valoris sublato, actus in principio nullus, tractu temporis convaluit; Ergo.

275. Si autem quæras, an, si posterioribus Sponsalibus accedat copula, priora censentur soluta ex parte utriusque? supponimus, non esse sermonem de secundis Sponsalibus, contra fidem priorum in casu, quo Sponsalia, securà inter Sponsos affectu maritali copulà transibant in matrimonium præsumptum jure veteri

Tom. IV.

juxta c. *Is, qui fidem, de sponsal.* tali enim casu concedimus, juxta diversas sententias (de quibus infra) vel suspendi, vel dissolvi prima, ubi non viget decretum Tridentini *Sess. 24. de matrim. c. 1.* Deinde, non esse sic sermonem de secundis Sponsalibus post prima contractis, & consummatis cum consanguinea primæ Sponsæ in primo gradu; nam in hoc casu solverentur prima propter supervenientem affinitatem ex copula cum dicta primæ consanguinea in primo gradu; his præmissis: ad quæstionem in titulo propositam, affirmativè respondet Castropalaus, *cit. n. 6.* cum Rebello, Coninch, Pontio, & aliis *ibid. cit.* Verùm si velint, ipso facto, priora manere soluta ex parte utriusque in dato casu, probabilior videretur negativa, ut tenet Sanchez *l. 1. hic D. 49. n. 5.* & alii. Nam secunda, per copulam secutam, nec vi promissionis, nec vi damni secundæ facti, vim habent, solvendi Sponsalia priora, & primæ Sponsæ auferendi jus suum. *Non vi promissionis*, quæ ponitur irrita, & nulla: *non vi damni*, nam hoc, esto exigat compensationem, non exigit tamen eam, *determinatè per matrimonium*, cum sufficienter alià vià compensari potest, ut dictum est suprà.

Dices: per copulam animo maritali factam, spe futuri matrimonii, sit anticipata quædam traditio, quæ jure antiquo, præsumptione juris de jure, inducebat matrimonium; ergo videretur sufficiens, post Tridentinum, ad solvenda priora Sponsalia de futuro. 2. Quia secunda venditio cum traditione facta, prævalet venditioni primæ sine traditione, juxta *L. 15. C. de rei vindic.* 3. quando concurrunt duæ obligationes, una de lucro capiendi, altera de damno vitando; aut, duo tituli, unus lucrativus, alter onerosus, posterior priori prævalet; at in dato casu sic contingit. Nam prima Sponsa solùm perdit lucrum, nempe matrimonium liberaliter promissum; secunda verò subit damnum ex defectu matrimonii onerosè promissi, cum jactura pudoris, & statûs prioris.

Verùm inter contractum Sponsalium, & matrimonii, atque contractum emptio-
nis, & venditionis, magnum est discrimen; ille enim perficitur solo consensu; hic autem, solùm re, ac traditione, in
quan-

K

quantum Emptori constituit jus in re. Hinc Resp. ad 1. trans. ant. Nam in re fallit, quod ea copula sit quædam traditio juridica (nimirum perficiens contractum) & jure antiquo induxerit matrimonium in re; quia solum fundabat præsumptionem affectus maritalis, quo inducitur matrimonium. N. conseq. Nam Sponsalia, omni jure nulla, per hoc, quod illis accedat copula, nec jure naturali, nec positivo vim habent primæ Sponsæ auferendi jus suum, legitimè quæsitum; imò, esto valeret respectu secundæ, per hoc non extinguerent, sed solum suspenderent jus primæ Sponsæ, ut dictum est n. 264.

278. Ad 2. Resp. negando paritatem à secunda venditione ad secunda Sponsalia. 1. quia secunda venditio cum traditione prævalet contra primam sine traditione, quia illa est contractus perfectus, & jure approbatus; non ista, ut notatum est; at secunda Sponsalia, contra prima, non sunt contractus perfectus, sed nullus, secus prima; ergo? Deinde secunda venditio non tollit, nec extinguit jus primi venditoris, ut diximus n. 265. sed solum suspendit; ergo nec secunda Sponsalia, quantumvis consummata per copulam, tollunt, aut extinguunt jus primæ Sponsæ; imò nec suspendunt, cum destituantur valore, & perfectione contractus, quam habet secunda venditio perfecta, cujus intuitu suspenditur jus primi venditoris.

279. Ad 3. dico, si comparantur obligationes, quæ sint ex vi Sponsalium, primam (licet ponatur solum esse de capiendo lucro) non extingui per secundam, quantumvis onerosam. Nam hæc secunda irrita est, & nulla; non entis autem nullus est effectus: si verò comparatur obligatio primorum Sponsalium, cum obligatione reparandi damnum, compensari potest justâ dote, aut alio modo. Nam quoties quis extinguere potest debitum hoc, vel illo modo, ad neutrum tenetur determinatè. Dixi: ubi damnum compensari potest justâ dote, aut alio modo; si enim non potest, & persona deflorata (præsertim honestæ conditionis & boni cæteroquin nominis) subiret magnam infamiam, aut aliud grave damnum, lex charitatis exigeret, ut prima juri suo

(determinatè quoad matrimonium contrahendum) cederet, nullo, vel modico suo damno; imò sæpè lucro, quod liberetur à tam fallaci, ac inconstantis fidei Sponso.

§. 9.

An Sponsalia conditionata solvantur per posteriora purè celebrata?

Loquimur hîc de Sponsalibus sub conditione propriè dicta, quæ nimirum est suspensiva obligationis in eventum futurum, eaque tali, quæ nec vitiet contractum, nec ei apposita vitietur, qualis esset, si duo impediti impedimento dirimenti, in quo Pontifex allatâ sufficienti causâ (v. g. propter angustiam loci, vel dotis incompetentiam &c.) regulariter dispensat, sub conditione (*si Pontifex dispensaverit*) de futuro contraherent. Not. autem, dubitari inter Auctores, an quilibet horum contrahentium licitè resiliere possit ante conditionis eventum? Prima sententia (quam apud Sanchez l. 5. hîc D. 5. n. 5. sequuntur complures) affirmat; ex eo, quod ejusmodi contractus sit nullus ex adjecta conditione, quam reputant impossibilem de jure; sed cum his agendum erit infra tit. 5. ubi contrarium dicemus, & hîc supponimus: secunda pariter affirmat, contractum in hoc casu validum quidem, adhuc tamen cui libet resiliere licitum esse, non tantum ante, sed etiam post conditionis eventum, nisi, hoc posito, innovetur, aut ratificetur consensus prior, ductâ paritate à Sponsalibus impuberum, quæ licet valida sint, & obligatoria, revocari tamen possunt, utroque pubere facto. Sic Gutierrez l. 1. Canon. qq. c. 22. à n. 17. & de matr. c. 78. à n. 1. sed paritas non rectè assumitur. Nam facultas Sponsalibus impuberum indulta, ut adeptâ pubertate resiliere liceat à Sponsalibus in impubertate contractis, non est ex natura rei, sed juris favore, intuitu ætatis, quod Sponsalibus, sub conditione initis, concessum esse, nullo jure probatur.

Tertia tamen probabilior est, quæ negat illis, in dato casu, licitum esse, invito altero, resiliere, vel ante conditionis eventum, vel post. Quia contrahentes sub conditione, de qua loquimur, sibi obli-